

Tilfældet, da bliver Underskuddet ikke mindre, men tværtimod større, jo flere Undervisningshold der holdes i Gang. Den eneste Sandhed, den omtalte Betragtning indeholder, er den, at der selvfølgelig findes visse Udgiftsposter (saasom Husleje og daglige Driftsudgifter), der ikke vokse aldeles proportionalt med Skolens Størrelse. Men bortset herfra kræver den større Skole naturligvis ogsaa et større Tilskud for at kunne bestaa.

Naar derfor De forenede Skoler herved tillade sig at henvende sig til den høje Regering og Rigsdag med Andragende om pekuniær Støtte, da er det ud fra den Opfattelse, at der under de forhaandenværende Forhold ikke længere er nogen Grund for Staten til at gøre Forskel mellem den Stilling, den vil indtage til det højere Skolevæsen i København og paa Frederiksberg, og den Stilling, som Staten indtager og i mange Aar har indtaget overfor det højere Skolevæsen i Provinserne — hvad enten dette er kommunalt, privat eller direkte Statsskolevæsen.

Vi mene ogsaa, at Tidspunktet maatte være gunstigt til at tage dette Spørgsmaal op til Overvejelse.

Vi ville nemlig ikke benægte, at det kunde have sine store Vanskeligheder at finde en Form for Statsunderstøttelse til Skolerne, saa længe disse vare en Række rent private, indbyrdes konkurrerende Foretagender. Vanskeligheden bestod i at finde Garantier for, at et Statstilskud ikke blev et Bidrag til Skolebestyreren som Privatmand, men virkelig kom den enkelte Skolevirksomhed til gode, enten i Form af højere Lærerløninger, lavere Skolepenge eller forbedret Drift. Ligeledes var det vanskeligt at hindre, at en rent privat Skole med Statstilskud ved Dødsfald eller ved Bestyrerens Fratreden blev afhændet paa den Maade, at Statstilskuddet blev kapitaliseret til Fordel for den tidligere Ejer, saaledes altsaa, at hans Efterfølger i Virkeligheden ikke kom til at sidde bedre i det, end om Skolen ikke oppebar noget Tilskud.

Alle disse Vanskeligheder er man ude over, efter at Skolerne ere blevne organiserede institutionsmæssigt med fast lønnede Bestyrere, hvorved ethvert Overskud udelukkende anvendes til Forbedring af Driften eller Læreren. Ved at lukke en Række overflødige Skoler har Institutionen endvidere skabt Betingelser for, at det offentlige kan yde Skolevæsenet direkte Støtte uden at komme til at bidrage til *rent unødvendige* Foretagenders Fremme. Hertil kommer, at en *Institution* kan ansætte Lærerne saaledes, at disse kunne gøre Regning paa at blive ved den samme Virksomhed hele deres Liv med en rimelig Anciennetets-Stigning i Aarenes Løb, medens de tidligere ofte maatte søge nyt Engagement snart hos den ene, snart hos den anden Privatskolebestyrer. De mere stabile Forhold ved en Institution ville derfor ogsaa gøre det lettere for Staten at interessere sig for Lærerstandens pekuniære Stilling. At det kan have visse heldige Sider, at Skoler ikke ere Enkeltmands Eje, men faste Institutioner, er da ogsaa tidligere blevet erkendt, f. Eks. ved Stiftelsen af Efter-slægtselskabets Skole, der som bekendt har bestaaet som Institution i over 100 Aar, medens der fra nyere Tid som henvises til Det danske Selskabs Skole, der heller ikke er i nogen Privatmands Eje.

I hele København og Frederiksberg bliver der, efter at De forenede Skolers Virksomhed er bleven organiseret som ovenfor skildret, kun 4 Drengeskoler med Dimissionsret tilbage, nemlig 2 Latinskoler og 2 Realskoler, som endnu ere *rent private* — tildels fordi de forfølge ganske specielle Formaal. Den Udvikling, som saaledes i kort Tid har fuldbyrdet sig indenfor Hovedstadens højere Skolevæsen, viser da tydeligt, at den rent private Skoles Tid er forbi, i alt Fald i den Form, hvori man tidligere har kendt Privatskolen, og det simpelt hen fordi denne Skole, samtidig med at den kræver dygtigere Lærerkrafter end tidligere, ikke er i Stand til at byde disse Lærere en betryggende Eksistens.

Det ligger da nær at spørge, om denne Udvikling ikke fører hen i Retning af, at hele den højere Skole burde være Statsskole. Naar vi ikke mene, at denne Løsning vilde være praktisk, er det af følgende Grunde:

Det vil sikkert være langt billigere for Staten at støtte selvejende Institutioner, med hvis Virksomhed den har indgaaende Kontrol, end at drive Skolevæsen for egen Regning. Saa snart Staten vilde overtage det højere Skolevæsen her i Byen, vilde alle Fordringer til dette stige efter en hidtil ukendt Maalestok. Der er en Række Sparsommelighedshensyn, som kan tages af en Institution, der nødvendigvis skal holde Balance mellem Indtægter og Udgifter, medens det er vanskeligt for Staten at tage de samme Hensyn i tilsvarende Grad. Er der f. Eks. Tale om Opførel-